

چرا حملات هوایی بایدن به شبه‌نظامیان ایران مهم است

به قلم فیلیپ اسمیت (/fa/experts/fylyp-asmyt/)

۱۳ مارس ۲۰۲۱

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/why-bidens-airstrikes-iran-militias-matter

العربية (/ar/policy-analysis/ma-sbb-ahmyt-drbat-baydn-aljwyt-dd-mylyshyat-ayran/)

Also published in Newlines

درباره نویسنده

فیلیپ اسمیت (/fa/experts/fylyp-asmyt/)

فیلیپ اسمیت همکار انستیتو واشنگتن در بازه زمانی ۲۰۱۸ تا ۲۰۱۹.

آقای اسمیت به عنوان محقق حوزه خاورمیانه و گروه‌های نظامی شیعه در دانشگاه ایالت مریلند آمریکا فعالیت داشته و مدیریت وبلاگ «Hizballah Cavalcade» را برعهده داشته است.

او همچنین در موسسه «Institute monograph» در سال ۲۰۱۵ مقاله جهاد شیعه

مقاله‌ها و دیدگاه‌ها

عملیاتی که در مرز عراق و سوریه انجام شد می‌تواند مهم‌تر از آن باشد که منتقدان اذعان می‌کنند اما مشروط به آن که دولت بایدن بی وقفه نشان دهد که سطح تحمل اش برای رسیدن به یک توافق هسته‌ای جدید حدی دارد.

روز پنجشنبه هواپیماهای جنگی آمریکا به اهدافی در منطقه ابوکمال سوریه حمله کردند ناحیه‌ای در مرز شرقی این کشور که شبه‌نظامیان شیعه عراقی تحت حمایت ایران به طور همه جانبه از آن برای قاچاق سلاح اعمال کنترل استراتژیک و حملات علیه دشمنان متعدد در سوریه از جمله داعش استفاده می‌کنند. در این عملیات به هفت هدف حمله شد که تاسیسات متعددی را نابود کرد اما تلفات جانی حداقلی داشت. طبق گزارش رسانه‌ها، پرزیدنت جو بایدن از مجموعه گزینه‌هایی که جامعه اطلاعاتی آمریکا برای تلافی حمله شبه‌نظامیان شیعه مورد حمایت ایران در ۱۵ فوریه در اربیل به او ارائه داد هدفی معمولی‌تر یا «متوسط» را انتخاب کرد. در حمله اربیل یک پیمانکار آمریکایی کشته شد و ۹ نفر دیگر از جمله یک نظامی آمریکایی زخمی شدند.

بنا به گزارش رسانه‌های شبه‌نظامیان شیعه راحی سلام یک عضو کتائب حزب‌الله در حمله آمریکا کشته شده است. با این حال وسعت و وخامت اقدام تلافی‌جویانه آمریکا در این رسانه‌ها کم‌اهمیت جلوه داده شد. همزمان منتقدان این عملیات نیز توافق داشتند که این اقدام فاقد اهمیت بوده است. اسرائیلی‌ها طی دو سال گذشته هر هفته حملات مرگ‌بارتری را در سوریه انجام داده‌اند حتی بدون تحریرات قبلی. نیکولای کروهلای پژوهشگر امور شبه‌نظامیان با طعنه توییت کرد که: «لحظه خاموشی برای ساختمانی درجه دو کارخانه سیمان متروکه در حومه ابوکمال».

با این حال ضربه‌زدن به نیروهای نیابتی ایران در سوریه آن‌قدر که منتقدان می‌گویند بی‌اهمیت نبوده است. اول از همه بایدن یادآوری کرد که از شکست‌های گذشته پرزیدنت اوباما درس گرفته است. اوباما بود که برای ترغیب تهران به دیپلماسی به رفتار جسورانه ایران تن

داد و ایرانی‌ها به‌درستی آن را مجوزی برای ادامه رفتارشان بدون پیامدهای جدی تعبیر کردند (این موضوع به ویژه با توجه به تمایل اعلام‌شده دولت فعلی برای بازگشت به برجام یا همان توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ با ایران به رهبری آمریکا که پرزیدنت دونالد ترامپ در سال ۲۰۱۸ از آن خارج شد حائز اهمیت است).

ازین گذشته ضربه‌زدن به تاسیسات عراقی تحت کنترل ایران در سوریه مصطفی الکاظمی نخست‌وزیر عراق را از مشکلات سیاسی بیشتر در داخل معاف کرده است شبه‌نظامیان پیش از این هم او را مزدور آمریکا می‌دیدند (گزارش‌های دیگر حاکی از آن است که الکاظمی احتمالاً اطلاعات محرمانه مربوط به حضور شبه‌نظامیان در ابوکمال را در اختیار آمریکا قرار داده است) همچنین این امید وجود دارد که وضع موجود این پرسش اساسی را در مورد گروه‌های مسلحی که با هدف دفاع از عراق در برابر اشغال‌گران خارجی تشکیل شدند و حالا به‌طور قانونی در دستگاه امنیت مرکزی بغداد ادغام شده‌اند برجسته‌تر کرده باشد: این‌که اصلاً آن‌ها در سوریه چه می‌کنند

از اواخر سال ۲۰۱۲ هزاران جنگجوی شیعه عراقی به سوریه اعزام شدند بعضی از آن‌ها به‌عنوان نیروهای داوطلب با این باور آمده بودند که «دفاع» از حرم حضرت زینب در جنوب دمشق وظیفه شرعی است و آن را یک مأموریت الهی می‌دانستند عده‌ای دیگر دنبال ماجراجویی بودند بقیه دنبال پول بودند انگیزه آن‌ها هر چه بود برای ایران این سربازگیری و اعزام انبوه فقط یک هدف راهبردی داشت: نجات رژیم در حال فروپاشی بشار اسد رئیس‌جمهور سوریه از جنبشی اعتراضی سنی‌ها که به یک شورش بدل شده بود تا سال ۲۰۱۶ بیش از ۲۰ سازمان مشغول بسیج و اعزام دست‌کم ۱۰۰۰۰ تا ۱۵۰۰۰ جنگجوی شیعه عراقی بودند.

نقطه اوج آن در سال ۲۰۱۵ بود که دو سال طول کشید و با نبردهای شدید به رهبری ایران برای بازپس‌گیری حلب از شورشیان سوری و جهادی‌های سنی همراه شد از آن زمان به بعد سربازگیری علنی از شیعیان عراقی برای جنگ در سوریه کاهش چشمگیری یافت خصوصاً بعد از توقف عملیات عراق برای نابودی داعش در موصل در ۲۰۱۷.

گروه‌های عراقی که هنوز در سوریه فعال هستند عمدتاً در دمشق یا در نواحی شرق سوریه نزدیک دیرالزور متمرکز شده‌اند در واقع این ناحیه به بستری ژئواستراتژیک برای فعالیت ایران در خاورمیانه بدل شده چون در همان نقطه‌ای واقع شده که قرار است به اصطلاح پل زمینی تهران به مدیترانه ایجاد شود این پل زمینی که در واقع یک خط مستقیم ارتباطاتی برای عبور نیرو و تجهیزات است رویای قدیمی سردار قاسم سلیمانی فرمانده نیروی قدس بازوی برون‌مرزی سپاه پاسداران بود او یک سال پیش در حمله هوایی آمریکا در بغداد کشته شد.

جزء لاینفک پروژه سلیمانی که هنوز به قوت خود باقی‌ست استقرار شبه‌نظامیان شیعه تحت کنترل نیروی قدس در این ناحیه بود که به آن‌ها امکان می‌داد از طریق شهر مرزی القائم در عراق به آسانی به ناحیه ابوکمال وارد و از آن خارج شوند گروه‌هایی چون حرکت حزب‌الله النجباء کتائب حزب‌الله (یکی از شبه‌نظامیانی که پنج‌شنبه هدف گرفته شد) سراپا الجهاد حزب‌الله لبنان و همچنین گروه‌های افغانستانی و پاکستانی تحت کنترل ایران جزو گروه‌های تندرو اعزامی به این ناحیه هستند همه آن‌ها از طریق این درگاه حیاتی تسلیحات پیشرفته را قاچاق کرده‌اند و برای اطمینان از تداوم عملیات‌شان و وفاداری اهالی مناطقی که باید از آن‌ها عبور کنند به سنی‌های محلی پول داده‌اند تا به شبه‌نظامیان آن‌ها ملحق شوند یا حتی مذهب خود را به شیعه تغییر دهند.

اما در سال‌های اخیر حضور شبه‌نظامیان در یک کشور خارجی شدیداً در عراق محبوبیت خود را از دست داده است خصوصاً در میان جمعیت جوان و ناآرام شیعه که آن را نه تنها هدر دادن منابع عراق می‌دانند که همچنین مدرکی روشن بر این که مردم عراق چیزی بیش از خوراک توپ برای پیشبرد جاه‌طلبی‌های راهبردی نیروی قدس نیستند خصوصاً کتائب حزب‌الله مهره‌ای کلیدی در دستگاه تجاوزگری تهران در عراق است و بنابراین منشأ نارضایتی عظیمی در میان عراقی‌هاست برای پنتاگون این گروه یکی از بدنام‌ترین گروه‌های تروریست در عراق است.

این گروه در سال ۲۰۰۵ تاسیس شد و خیلی زود به سلاح‌های پیشرفته دست یافت از جمله رخنه‌گرهای انفجاری که در جریان اشغال عراق از سوی ایالات متحده خودروهایی زرهی آمریکایی را نابود می‌کرد این گروه که در فهرست آمریکا از سازمان‌های تروریستی است در قلب تلاش‌های ایران برای حمله به نیروهای آمریکایی در جریان اشغال عراق بوده است و جنگجویانی از سوریه را به خدمت می‌گیرد و در حال حاضر یک حلقه عمده در تلاش ایران برای رشد و کنترل گروه‌های شبه‌نظامی شیعه‌ای است که رسماً [تروریستی] شناخته می‌شوند ابومهدی المهندس یکی از پایه‌گذاران کتائب حزب‌الله که از دستیاران کلیدی سلیمانی بود در حمله هوایی ۳ ژانویه آمریکا نزدیک فرودگاه بین‌المللی بغداد به همراه سلیمانی کشته شد در دسامبر ۲۰۱۹ کتائب حزب‌الله همچنین به خاطر دخیل بودن در تهدید سفارت آمریکا و پرسنل آمریکایی هدف حمله نیروهای ایالات متحده قرار گرفت.

گروه نامبرده دیگری که پنج‌شنبه هدف نیروهای آمریکایی قرار گرفت کتائب سیدالشهداء است که در واقع انشعابی از کتائب حزب‌الله است این گروه اوایل سال ۲۰۱۳ تاسیس شد و انشعاب آن ظاهراً به خاطر اختلاف با رهبری سازمان مادر آن بود از آن به بعد کتائب سیدالشهداء کاندیداهایی برای مجلس عراق در انتخابات ملی معرفی کرده و هزاران جنگجو را برای جنگ در عراق و سوریه به خدمت

دراورده است و با همه این‌ها کاملاً تحت کنترل ایران باقی مانده است. این گروه که ترجمه نام آن گردان سید شهیدان است با توجه به نفوذی که در گروه‌های محلی ناحیه اربیل دارد احتمالاً در حمله‌ای که تحت پوشش گروه صوری سرایا اولیاء‌الدین انجام شد نقش داشته است.

هرچند بایدن در کارزارهای خود بر احیای دیپلماسی با ایران تأکید کرده اما همزمان نشان داده که بازگشت به توافق هسته‌ای سریع یا آسان نخواهد بود و چنین احتمالی را مشروط به کاهش سوءرفتار منطقه‌ای ایران دانسته است. ایران همیشه می‌دانسته که قدرت واقعی‌اش متکی به گروه‌های نیابتی در سراسر منطقه است. این درک هوشمندانه‌ای بوده است. بر مبنای اطلاعات تاریخی ایران از ۲۰۱۵ با تکیه بر استیصال آمریکا برای کسب یک توافق هسته‌ای توانسته نفوذ خود را بسیار فراتر از مرزهایش به شکلی ایمن گسترش دهد. به عبارت دیگر ایران بیشتر آن‌چه را که می‌خواست یک بمب هسته‌ای انجام دهد بدون داشتن آن انجام داده است.

کاخ سفید بایدن یک ماه پس از شروع کار بی‌شک یک درس مهم هم آموخته است: خاورمیانه در مقایسه با دوره پیش از ترامپ بسیار متحول شده است. ترکیه به یک قدرت مداخله‌جوی بزرگ بدل شده که در شمال عراق اختلافات فزاینده‌ای با ایران دارد. کشورهای خلیج فارس هم در این میان به طور رسمی یا غیررسمی روابط خود را با اسرائیل عادی کرده‌اند و با نابودی «خلافت» داعش در سوریه و عراق دور جدیدی از اعتراضات اجتماعی-اقتصادی علیه دولت‌های مرکزی و ساختارهای غیرحکومتی یا شبه-حکومتی که این دولت‌ها را سر پا نگه می‌دارند شکل گرفته است. مهار ایران به طور خلاصه یعنی تضعیف شبه‌نظامیان و در این فرقی نیست که این شبه‌نظامیان را در کجای «پل زمینی» سلیمانی بتوان یافت - نکته‌ای که اسرائیل به خوبی به آن پی برده است.

بایدن شاید بخواهد که توافق هسته‌ای با ایران را احیا کند اما این پیام را ارسال کرده که این کار را به هر قیمتی انجام نخواهد داد. اگر این اقدام تدافعی در بیابان شرق سوریه اقدامی واحد نباشد و کنش‌های مشابه دوام یابد نشان از عقب‌گردی مطلوب از خطاهای سال ۲۰۱۵ خواهد داشت.

فیلیپ اسمیث هموند سورف در انستیتو واشنگتن است. این مقاله نخست در وبسایت نیولاینز (<https://newlinesmag.com/argument/why-bidens-airstrikes-on-iran-militias-matter>) منتشر شده است.

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲ ۱۱

Farzin Nadimi

([/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology](https://policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology))

BRIEF ANALYSIS

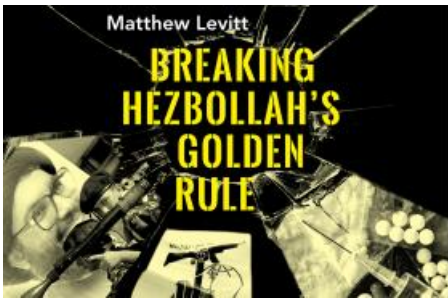
Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

۱۱ فوریه ۲۰۲۲

Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](#)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

۹ فوریه ۲۰۲۲

Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](#)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/syast-amryka/\) سیاست آمریکا](#)

[\(fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/\) نظامی و امنیتی](#)

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/swryh/\) سوریه](#)

[\(fa/policy-analysis/raq/\) عراق](#)

[\(fa/policy-analysis/ayran/\) ایران](#)